

УДК 377.1

Р.М.Собко, Л.Ф.Яцків

Стрийський коледж Львівського національного аграрного університету

КОНФЕРЕНЦІЯ ЯК ІННОВАЦІЙНА ФОРМА ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ I-II РІВНІВ АКРЕДИТАЦІЇ ДО ВИКОРИСТАННЯ ІКТ

У статті розглянуто питання методу організації науково-практичної конференції у навчальному закладі I-II рівнів акредитації з питань використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) та її вплив на розвиток інноваційного мислення студентів.

Постановка проблеми та аналіз останніх досліджень і публікацій. Сьогодні в педагогіці існують різні підходи до трактування поняття інновацій в освіті, існують різні варіанти визначення цього поняття в наукових працях та дисертаційних досліджень. В той же час, значна частина дослідників поняття "інновацій" часто безпосередньо пов'язують з поняттям інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). Звичайно, "інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) поступово, активно і невпинно вкрапляються та інтегруються в усі сфери діяльності людини і суспільства, стають могутнім каталізатором і визначальним джерелом їх об'єктивного розвитку".[1] Однак і вивчення самих цих технологій, підготовка до їх використання, оволодіння культурою застосування ІКТ у своїй майбутній професійній діяльності в умовах зростання інформаційних потоків у суспільстві потребує застосування інноваційних методик та технологій, головною ознакою яких є не застосування новітніх пристроїв чи засобів навчання, а підвищення доступності та комплексності вивчення цих пристроїв, максимальне задіяння всіх органів чуття людини для вивчення нового матеріалу, іноді навіть поза її свідомістю.

Сьогодні можна з упевненістю констатувати, що Україна в числі багатьох інших держав світу вступила у фазу інформаційного суспільства, коли інформація стала товаром, наявність або відсутність інформації приносить прибутки або збитки, а засоби обміну інформацією – комунікаційні засоби – досягли дуже високого рівня розвитку. Опанування ними – завдання не лише фахівців в галузі інформаційних технологій, а значно ширшого кола спеціалістів. Інформаційні технології стали складовою професійної культури. Як зазначає В.Ю.Биков, "сучасне світове суспільство стає дедалі більш глобалізованим, інтернаціональним, готовим до конкурентної боротьби як на ринках капіталів, енергетичних ресурсів, товарів, послуг і зайнятості, так у сфері освіти. Яким буде суспільство майбутнього, як в ньому буде організована і здійснюватись діяльність людини, технічних і соціо-технічних систем, який рівень життя людини буде в ньому досягнутий залежить, в першу чергу, від того, наскільки освіченими будуть його громадяни".[1]

Зважаючи на ті природні ресурси, якими володіє Україна, аграрна освіта є одним з важливих напрямів підготовки спеціалістів в нашій державі. При цьому термін "аграрна" не обов'язково означає підготовку механіків, агрономів чи зоотехніків. В умовах інформатизації суспільства великого значення набуває підготовка і фахівців з інформаційних технологій для аграрного виробництва, яке має певні особливості не лише як окрема галузь, а також як невід'ємна ланка і сировинна база організації виробничого процесу інших галузей, і крім того має значну складну регіональну складову.

На жаль у прийнятих Законі України "Про Національну програму інформатизації" та багатьох аналогічних регіональних програмах питанням інформатизації сільськогосподарського виробництва та підготовки відповідних фахівців не приділено належної уваги, тоді як частка фахівців, підготовку яких здійснюють навчальні заклади аграрного профілю є досить значною. Зокрема у 2009 році аграрну освіту в Україні здобували 242 тисячі осіб, з яких 128 тисяч – у навчальних закладах I-II рівнів акредитації. [2]

Майбутній розвиток виробництва безпосередньо залежить від якості підготовки фахівця, його конкурентоспроможності на ринку праці. "Система освіти повинна не тільки сама бути залучена в процеси світової соціально-економічної, науково-технічної, інноваційно-технологічної і загальнокультурної інтеграції, але й стати їх каталізатором, забезпечити гармонійність, стабільність і передбачуваність їх еволюції, усвідомлення членами суспільства необхідності їх практичної реалізації. Вітчизняна освіта має увійти у світовий освітній простір, стати в ньому активним, конкурентоспроможним і продуктивним гравцем" [1]. Для цього слід основне

завдання підготовки фахівця вбачати у навчанні студента вчитися, робити висновки, думати, не користуючись шаблоном, не боятись висловлювати свої думки та ідеї, тобто реалізувати свій інноваційний потенціал.

Як зазначають дослідники, значний інноваційний потенціал, яким володіють студенти, "має бути підґрунтям для гармонійного входження українського соціуму до світового простору. При цьому студентство як специфічна соціально-демографічна група, що володіє великим інтелектуальним потенціалом, який уможливило сприйняття, продукування і впровадження нового в життєдіяльність суспільства, традиційно розглядається як найбільш інноваційно здатна соціальна група молодіжної когорти". [3] Таким чином, одним з важливих завдань системи освіти можна вважати спрямування інноваційного потенціалу молоді на вирішення актуальних проблем сучасного виробництва, ефективне застосування інформаційних технологій у різних сферах виробництва, зокрема і в аграрному секторі виробництва.

Серед шляхів вирішення даного завдання на наш погляд доцільно використати систематичне проведення науково-практичних конференцій на базі закладів I-II рівнів акредитації, зокрема і в галузі інформатизації та використання інформаційних технологій. **Метою статті є** розгляд складових науково-практичної конференції та їх значення для підготовки майбутніх фахівців.

Виклад основного матеріалу. Поза тим, що проведення конференції вносить різноманітність в навчально-виховний процес, воно дозволяє вирішити цілий ряд дидактичних завдань процесу підготовки майбутніх фахівців. Організація виступів на конференції повинна здійснюватись за двома схемами – "викладачі-студентам" та "студенти-студентам". Це дозволяє забезпечувати різні складові єдиної мети професійної підготовки фахівців. До реалізації першої схеми необхідно обов'язково залучити викладачів інших навчальних закладів, в тому числі і III-IV рівнів акредитації, не залежно від напрямку підготовки фахівців. Враховуючи наявність в інститутах, університетах та академіях договірних тем із застосування інформаційних технологій, математичного моделювання чи програмування, про які зможуть розповісти виступаючі на першому етапі конференції, забезпечується науковість подачі матеріалу та зв'язок із практикою при проведенні конференції, слухачами якої можуть бути студенти II-IV курсів навчального закладу I-II рівнів акредитації. Таким чином вже навчаючись у коледжі студенти зможуть бачити подальшу перспективу застосування набутих знань та вмій. Водночас на конференції студенти коледжу зможуть побачити нові, раніше невідомі можливості практичного застосування тих програм, з якими вони працювали на практичних та лабораторних роботах, які скоріше спрямовані на вироблення певних загальних навиків роботи з програмним забезпеченням, засвоєння типових алгоритмів роботи, ніж на формування цілісної картини можливостей практичного застосування комп'ютерної програми. Звичайно, контролювати рівень засвоєння поданого на конференції матеріалу ніхто не буде, але більш важливим є вплив на підсвідомість студента, який ще в стінах коледжу починає готуватись до продовження навчання, зможе висловити своє бачення вирішення проблеми або застосування пропонованого способу вирішення в іншій галузі, про яку досі не йшла мова. Таким чином у молодій людини підсвідомо зароджується бажання практичної реалізації свого інноваційного потенціалу. Зауважимо, що зовсім не обов'язково, щоб до участі в конференції щодо інформаційних технологій в агропромисловому комплексі були залучені лише викладачі аграрних закладів освіти. Навпаки: залучення фахівців інших галузей сприяє розвитку інноваційного мислення, пошуку аналогій та можливостей перенесення технологій або окремих принципів з однієї галузі виробництва в іншу, наприклад – порівняння технологій та процесів сушіння деревини та сушіння зерна, пошук спільних складових та можливостей перенесення моделі, тощо. Незаперечним фактором впливу на цьому та наступних етапах конференцій стають аудіо-візуальні засоби, за допомогою яких супроводжуються виступи. До управління цими засобами доцільно залучити студентів старших курсів, що дає можливість проводити своєрідні "практичні заняття в реальних (або майже реальних) умовах" – коли він залишається без постійної підтримки викладача і повинен показати свої знання та вміння в тому числі в нестандартних ситуацій. В цьому випадку застосовується ще один фактор впливу: студент старатиметься зробити все так, щоб його викладачеві не було соромно за нього перед викладачами-гостями. Такий метод навчання, на наш погляд, дасть значно більший ефект, ніж десяток практичних робіт, оскільки після закінчення конференції викладач в доброзичливій бесіді пояснить, що було не так або могло б бути краще.

Для проведення другого етапу конференції студенти готують доповіді заданої тематики для представлення їх своїм колегам. До цього етапу також залучаються майбутні фахівці з різних

навчальних закладів. Такий підхід дозволить організувати дискусію під контролем викладачів між майбутніми фахівцями з питань використання інформаційних технологій у різних галузях виробництва, пошук варіантів вирішення певних задач, а в кінцевому результаті – розвитку інноваційного мислення та активності студентів. Одночасно організація такого етапу конференції має прихований виховний момент, суть якого в тому, що студент, майбутній фахівець, може відчувати себе в ролі вчителя, якому доводиться неодноразово пояснювати навчальний матеріал теперішнім студентам, але йому, як виробничнику, в майбутньому доведеться навчати своїх підлеглих, а можливо і колег. Крім того, студент, який виступає з доповіддю, може відчувати себе в ролі науковця, якому необхідно буде обґрунтувати свою думку, довести, що результат буде саме таким, яким він його представив – у цьому ми вбачаємо розвиваючу мету другого етапу конференції для студентів.

Повертаючись до питання використання технічних засобів – мультимедійних комплексів, дошок, тощо, про що вже частково згадувалось вище, зауважимо, що на першому етапі, як правило, студенти бачитимуть використання цих засобів з точки зору інших фахівців, оскільки вони лише обслуговуватимуть створені іншими демонстраційні матеріали. Але на другому етапі конференції студенту потрібно буде не лише попередньо підготувати демонстраційний матеріал, але й самостійно використовувати ці самі засоби, а, отже, навчитись ними користуватись. З одного боку, таким чином реалізується інтегрований підхід до навчання, оскільки опрацьовуючи матеріал, наприклад, про дистанційне зондування землі, студент одночасно набуває знань про застосування інформаційних технологій в аграрній сфері і одночасно засвоює прийоми представлення інформації. Крім того, студенти з навчальних закладів, які недостатньо забезпечені засобами мультимедійного представлення інформації зможуть тут же на конференції вперше або в черговий раз повправляти у їх використанні, набуваючи таким способом потрібних у майбутньому навиків, засвоюючи матеріал шляхом “від практики до теорії”, яку вони потім зможуть передати іншим своїм колегам, повернувшись до “рідного” навчального закладу.

Висновки. Таким чином, проведення науково-практичних конференцій для студентів вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації, зокрема для майбутніх IT-фахівців, має значний непрямий вплив на формування майбутнього спеціаліста та його підготовку до використання інформаційно-комунікаційних технологій у майбутній професійній діяльності. Різноманітність такого впливу та можливість урізноманітнення навчання з використанням конференцій при одночасному підвищенні ефективності формування професійної культури майбутнього фахівця вказує на інноваційність такого підходу до навчання. В той же час будучи інноваційною конференція сама по собі породжує умови для розвитку інноваційного потенціалу студентства, а отже – майбутнього розвитку економіки країни. З одного боку конференція в очах студента – це наукова лекція, а з іншого – крок до самовдосконалення не лише з точки зору своєї професії, а навіть в плані розвитку елементарного мовлення, хоч сам студент не завжди це усвідомлює, а лише відчуватиме згодом.

В силу різних причин, часта організація конференцій неможлива. Тому на рівні галузевих управлінь та методичних центрів потрібно створити календарний план проведення конференцій, що дасть можливість провести обмін групами студентів протягом терміну їхнього навчання між усіма закладами одного рівня акредитації в межах області або навіть більш широкого регіону.

1. Биков В.Ю. Ключові чинники та сучасні інструменти розвитку системи освіти. //Інформаційні технології і засоби навчання. Електронне наукове фахове видання. Вип.2, 2007. (Режим доступу <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/ITZN/em2/emg.html>).
2. Хоменко М.П., Жуковська С.А. Упровадження інноваційних технологій навчання в аграрних вищих навчальних закладах I-II рівнів акредитації. Нові технології навчання: Наук.-метод. зб. / Кол.авт. – К.:Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України, 2009. – Вип.56. – С.4-9.
3. Яковенко М.Л. Розвиток інноваційної активності студентства в умовах оновлення вищої школи України: дисертація канд. соціол. наук: 22.00.04 / Харківський національний ун-т ім. В.Н.Каразіна. – Х., 2003. (Режим доступу <http://www.lib.ua-ru.net/diss/cont/44124.html>)